

Peter Versseput (Den Haag, 12 mei 1951) is eigenlijk altijd die 'lieve, lastige jongen' gebleven die hij als scholier al was. Hij bewandelde een kronkelig pad om architect te worden. Waarna hij een spoor van mooie dingen trok, met name door de stad Utrecht.

In de kapel van Ronchamp overviel hem ooit een heftig gevoel van schoonheid. Le Corbusier op z'n allerbest. 'Daar ga je spontaan van huilen. Dat is zó goed. Het raakt op een of andere manier een snaar bij je. Je raakt buiten jezelf en dat zou een kerk ook met je moeten doen.' Peter Versseput schiet in de lach, zegt: 'Als je in die kapel bent zou je spontaan gaan geloven.'

Klinkt als de essentie van architectuur? 'Mooie dingen maken voor mensen, maar ontworpen vanuit de mensen - de gebruikers. Gemaakt voor die gebruikers. Als je teruggaat tot de kern, is dat het. Ik maak uiteindelijk gebruiksproducten voor mijn opdrachtgevers. In het voorwerk moet je dus verrekte veel tijd steken, ook omdat opdrachtgevers zich vaak niet realiseren wat ze willen. Al klinkt dat misschien wel wat raar.'

En de schoonheid van het ontwerp? 'Dat is inclusief. Ik wil - ik eis bijna - dat opdrachtgevers het vertrouwen hebben dat ik er iets moois van maak. Daar moet ze niet naar zoeken, het is er al. Maar ik probeer ook te vertellen dat ik géén kunstenaar ben. In mijn gereedschapskist zijn wel creatieve dingen te vinden die mogelijkwijs aan kunst doen denken. Heel voorzichtig, want het is geen kunst. Het blijft een gebruiksvoorwerp.'

Je bent pas na je veertigste architect geworden. Waar begon het? 'Ik zat in Den Haag op de HBS. Een lieve, lastige jongen. Concentratieboog nul. Vanuit mezelf studeren was niet mogelijk. Maar je bleef net zo lang op die school tot je je diploma had. Leuke tijd, evengoed. Militaire dienst, dát was een ramp. Na een jaar mocht ik er gelukkig uit en ben ik in Utrecht sociale geografie gaan studeren. Maar ja, wie gaat er nu studeren zonder die spanningsboog? Na mijn propedeuse ben ik gestopt, ging werken in de universiteitsbibliotheek en na drie jaar boekjes opruimen ben ik avond-HTS gaan doen. En afgemaakt. Maar de hele dag achter zo'n tekentafel... vreselijk. Ik ben vervolgens in de theaterwereld terecht gekomen. Veel improviseren, heerlijk. Via via werd ik later gevraagd het architectenbureau van Mart van Schijndel voor een paar maanden te leiden. Dat zijn acht jaar geworden. Het klikte en ik werd op creatief niveau ook serieus genomen. Het was keihard werken, maar ik had het vreselijk naar mijn zin. Een voltreffer. In die tijd ben ik ook aan de Academie voor Bouwkunst gaan studeren.'

Sinds 1991 sta je op eigen benen. Dat zocht je? 'Nou, een architect mag niet heel arrogant iets opdringen. Je mag opdrachtgevers wel iets géven ook al hebben ze er helemaal niet om gevraagd. Maar dat is wat anders. Je moet er als architect altijd heel veel tijd insteken om helder te krijgen wat ze willen. En misschien zit er wel iets in hun hoofd, iets dat tussen de regels blijft hangen. Een verlangen.'

Wat kan dat zijn? 'Iets dat niet nodig is. Niets leukers dan iets dat niet nodig is. Als er in een huis geen ruimte is die niet nodig is, is het eigenlijk een rothuis. Vind ik. Er móét iets waardoor je denkt van whooh... Heerlijk, fantastisch. Dat 'iets' is eigenlijk een restruimte. Een onderdeel dat vaak over het hoofd wordt gezien.'

Wat gebeurt er in die restruimte? 'Dat kan van alles zijn. Alleen visueel plezier, bijvoorbeeld. Of je zet er een stoel neer en rookt een pijpje. Een plek waar je een lekker gevoel bij krijgt. Architectuur wordt benaderd vanuit functionaliteit en natuurlijk is dat heel belangrijk. Maar het is ook een taak van de architect om te zoeken naar de ruimte die juist niet wordt aangeduid, die niet in het programma van eisen zit.'

Klinkt als een cadeautje voor de opdrachtgever? 'Ik vind het heerlijk om veel tijd te verprutsen met fantasieën. Om er achter te komen wat leuk zou kunnen zijn. Ik ben gezegend met veel beeldmateriaal in mijn hoofd, veel fantasieën. Dat krijg ik allemaal cadeau. Ik weet niet hoe, het komt allemaal maar in me op en ik hoef er niets voor te doen. Fantastisch om te delen met de opdrachtgever.'

Werk je altijd zo, bij elk ontwerp? 'Soms is het beeld er al, dan zit het al in mijn hoofd. Soms heb ik tijd nodig om het boven te krijgen, al zit het er wel. Dan zoek ik hulp, dan wil ik iets importeren in mijn hoofd. Met behulp van een kunstwerk of gedicht. Of ik ga gewoon twee dagen in de auto rondrijden en naar buiten kijken.'

Zo kwam je voor wijkgezondheidscentrum Het Zand uit bij het idee van een tabaksschuur, zoals ze nog op de Utrechtse Heuvelrug zijn te vinden? 'Mooi ding gewoon, passend bij het verleden van de plek. Jeetje, zeiden ze, je gaat toch geen tabaksschuur neerzetten? Maar het is juist prachtig.'

Moeilijk om het goedgekeurd te krijgen? 'Helemaal niet. Dat gezeur dat je iets niet door de welstandscommissie krijgt. Als dat gebeurt heb je als architect iets niet goed gezien.'

Je lijkt bij elk van je ontwerpen tot het uiterste te gaan. Waar komt dat vandaan? 'Ik heb een diep gevoel van onzekerheid. Niet in mijn werk. Door mijn ervaring en opleiding voel ik me daarin helemaal niet onzeker. Toch is de grondtoon een grote mate van onzekerheid. Daardoor heb ik een enorme drang me te bewijzen. Dat zie je wel meer, toch? Ik vind in het algemeen dat veel mensen niet genoeg hun best doen. Ik vind het heerlijk om heel hard te werken. Daarbij vind ik het lastig me te conformeren. Mijn werk is niet zozeer non-conformistisch. Mijn manier van werken wel.'

En het belang van details? 'Die is heel groot, maar ik heb geen behoefte aan franje. Ik zeg niet dat het niet mag, ik wil het vermijden. Want dan ga ik glijden. Detail is geen doel, het moet het geheel ondersteunen.'

Zoals de plectrums die verzonken liggen in de bar van poppodium De Nieuwe Nor in Heerlen? 'Nee, dat is een grap. Een fantasie. Dat zie je toch voor je? Twee mensen aan de toog, de een zet zijn glas iets te hard neer. Kijk uit, zegt de ander. Daar ligt het plectrum van Keith Richards. Of Mark Knopfler...'

Die liggen daar? 'Natuurlijk niet!'